

Covenant
of Mayors

Committed to urban
sustainable energy

www.eumayors.eu

PILSĒTU MĒRU PAKTS

TĀ KĀ Starpvaldību padome klimata pārmaiņu jautājumos ir apstiprinājusi, ka klimata pārmaiņas patiešām notiek un cilvēku darbībai vajadzīgās enerģijas izmantošana ir to galvenais cēlonis;

TĀ KĀ Eiropas Savienība 2007. gada 9. martā pieņēmusi dokumentu kopumu "Enerģija mainīgai pasaulei", kurā pausta vienpusēja apņemšanās līdz 2020. gadam par 20% samazināt ES radītās CO₂ emisijas apjomu, kas panākams, par 20% paaugstinot energoefektivitāti un līdz 20% palielinot atjaunojamo enerģijas avotu īpatsvaru kopējā enerģijas patēriņā;

TĀ KĀ dokumentā "ES energoefektivitātes rīcības plāns — potenciāla izmantošana" paredzēts, ka viena no prioritātēm ir "Pilsētu mēru pakta" izstrāde;

TĀ KĀ ES Reģionu komiteja uzsver, ka vietējo un reģionālo struktūru spēki ir jāapvieno, jo daudzlīmeņu pārvaldība ir iedarbīgs instruments, lai palielinātu klimata pārmaiņu ierobežošanas jomā veicamo pasākumu efektivitāti, un tādejā atbalsta reģionu iesaistīšanu pilsētas mēru pakta;

TĀ KĀ mēs vēlamies īstenot Leipcigas Hartā par ilgtspējīgām Eiropas pilsētām ietvertos ieteikumus, kas attiecas uz vajadzību paaugstināt energoefektivitāti;

TĀ KĀ mēs esam informēti par Olborgas saistībām, kas ir pamats daudzu pilsētu centieniem ilgtspējības jomā, kā arī "Vietējās programmas 21" procesiem;

TĀ KĀ mēs atzīstam, ka vietējās un reģionālās pašvaldības kopā ar valstu valdībām ir atbildīgas par globālās sasilšanas ierobežošanu un šis princips ir jāievēro neatkarīgi no saistībām, kuras uzņēmušās citas iesaistītās puses;

TĀ KĀ pilsētās, cilvēkiem patērējot enerģiju, gan tiešā, gan netiešā veidā (iedzīvotāji izmantoto pakalpojumus un preces) rodas vairāk nekā puse no visas siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas;

TĀ KĀ Eiropas Savienības apņemšanos samazināt emisiju izdosies īstenot tikai gadījumā, ja to atbalstīs arī vietējā līmeņa dalībnieki, iedzīvotāji un viņu apvienības;

TĀ KĀ tieši vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jāīsteno pasākumi un jārāda priekšzīme, jo tās ir iedzīvotājiem tuvākais pārvaldes līmenis;

TĀ KĀ liela daļa pasākumu enerģijas pieprasījuma un atjaunojamo enerģijas avotu jomā, kas jāīsteno, lai ierobežotu klimata pārmaiņas, ietilpst vietējo pašvaldību kompetencē vai nav īstenojami bez to politiskā atbalsta;

TĀ KĀ decentralizēti un efektīvi pasākumi vietējā līmenī palīdz ES dalībvalstīm sasniegt izvirzītos mērķus un samazināt siltumnīcefekta gāzu emisiju;

TĀ KĀ vietējās un reģionālās pašvaldības visā Eiropā samazina globālo sasilšanu izraisīto piesārņojumu, īstenojot energoefektivitātes programmas (arī pilsētu ilgtspējīgas mobilitātes jomā) un veicinot atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanu;

MĒS, PILSĒTU MĒRI, APŅEMAMIES:

sasniegt tālejošākus mērķus nekā ES līdz 2020. gadam izvirzītie mērķi un mūsu pārvaldītajās teritorijās un mūsu kompetences jomās samazināt CO₂ emisiju par vismaz 20%, īstenojot rīcības plānu ilgtspējīgas enerģijas jomā. Mūsu apņemšanās un rīcības plāns tiks ratificēts saskaņā ar spēkā esošajām procedūrām:

sagatavot sākotnēju pārskatu par emisiju, un tas varētu kalpot par pamatu rīcības plānam ilgtspējīgas enerģijas jomā;

gada laikā pēc tam, kad katrs no mums būs oficiāli parakstījis pilsētu mēru pakta, **iesniegt rīcības plānu ilgtspējīgas enerģijas jomā**;

pielāgot pilsētu struktūras, tai skaitā nodrošinot pietiekamus cilvēkresursus, lai varētu veikt vajadzīgos pasākumus;

aktīvi rosināt pilsonisko sabiedrību mūsu teritorijās piedalīties rīcības plāna izstrādē, kā arī tās politikas un pasākumu apzināšanā, kas ļaus sasniegt un īstenot plānā izvirzītos mērķus. Rīcības plānu izstrādās katrā teritorijā, un tas jāiesniedz pakta sekretariātam gada laikā pēc pakta parakstīšanas;

ne retāk kā reizi divos gados pēc rīcības plāna iesniegšanas **iesniegt ziņojumu par tā īstenošanu**, lai varētu veikt novērtēšanu, uzraudzību un pārbaudes;

dalīties pieredzē un zinātnībā ar citām teritoriālajām vienībām;

sadarbībā ar Eiropas Komisiju un citām iesaistītajām pusēm **sarīkot enerģētikas dienas vai pilsētu pakta dienas**, lai iedzīvotāji varētu pārliecināties par iespējām un priekšrocībām, ko piedāvā saprātīgāka enerģijas izmantošana, kā arī pastāvīgi informēt vietējos plašsaziņas līdzekļus par rīcības plāna īstenošanu;

apmeklēt ikgadējo ES pilsētu mēru konferenci par tematu "Ilgtspējīga enerģija Eiropai" un **aktīvi iesaistīties tās darbā**;

popularizēt pakta paustās idejas attiecīgos forumos un, it īpaši, rosināt citu pilsētu mērus pievienoties paktam;

piekrist mūsu izslēgšanai no pakta, par ko sekretariāts nosūta iepriekšēju rakstisku brīdinājumu, jebkurā no šādiem gadījumiem:

- i) gada laikā pēc pilsētu mēru pakta oficiālas parakstīšanas nav iesniegts rīcības plāns ilgtspējīgas enerģijas jomā;
- ii) nav sasniegts rīcības plānā izvirzītais vispārējais CO₂ samazināšanas mērķis, jo rīcības plāns nav īstenots vai īstenots nepilnīgi;
- iii) divus periodus pēc kārtas nav iesniegts ziņojums.

MĒS, PILSĒTU MĒRI, ATZINĪGI VĒRTĒJAM:

Eiropas Komisijas lēmumu izveidot un finansēt tehniskā un veicināšanas atbalsta struktūru, budžetā paredzot līdzekļus, lai ieviestu novērtēšanas un uzraudzības instrumentus, mehānismus, kas veicinās zinātnības apmaiņu starp reģioniem, un instrumentus, kas palīdzēs popularizēt un citās vietās atkārtot sekmīgi īstenotus pasākumus;

Eiropas Komisijas iesaistīšanos ES pilsētu mēru konferences par tematu "Ilgtspējīga enerģija Eiropai" **koordinēšanā**;

Eiropas Komisijas pausto nolūku veicināt pieredzes apmaiņu starp iesaistītajām teritoriālajām vienībām, nodrošināt iespējamās īstenošanas pamatnostādnes un paraugstandartus, kā arī veidot saikni ar pašlaik īstenotajiem pasākumiem un tīkliem, kuros atzīta vietējo pašvaldību nozīme klimata aizsardzības jomā. Minētie paraugstandarti jāiekļauj pakta pielikumos, un tiem jāklūst par pakta neatņemamu sastāvdaļu;

Eiropas Komisijas centienus, kuriem jānodrošina pakta parakstījušo pilsētu atzīšana un publiska atpazīstamība, izmantojot īpašu logotipu "Ilgtspējīga enerģija Eiropai" un popularizējot pakta ar tās rīcībā esošiem saziņas līdzekļiem;

Reģionu komitejas, kas pārstāv ES vietējās un reģionālās pašvaldības, stingro atbalstu paktam un tajā izvirzītajiem mērķiem;

palīdzību, ko pakta atbalstošās dalībvalstis, reģioni, provinces, sadarbības pilsētas un cita veida **institucionālas struktūras** piedāvā mazākām pašvaldībām, lai tās varētu izpildīt pakta noteikumus.

MĒS, PILSĒTU MĒRI, AICINĀM:

Eiropas Komisiju un valstu pārvaldes iestādes izstrādāt sadarbības programmas un saskaņotas atbalsta struktūras, lai palīdzētu pakta parakstītājiem īstenot rīcības plānus ilgtspējīgas enerģijas jomā;

Eiropas Komisiju un valstu pārvaldes iestādes to attiecīgajās atbalsta programmās par prioritāriem uzskatīt pakta paredzētos pasākumus, kā arī informēt pilsētas par tādas politikas un finansēšanas programmu sagatavošanu, kas ietekmē pakta mērķu īstenošanu vietējā līmenī, un iesaistīt pilsētas minētajā procesā;

Eiropas Komisiju sākt sarunas ar finanšu jomas dalībniekiem, lai rastu finansiāla atbalsta iespējas rīcības plānu īstenošanai;

valstu pārvaldes iestādes iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības valstu energoefektivitātes rīcības plānu un valstu rīcības plānu atjaunojamu enerģijas avotu jomā sagatavošanā un ieviešanā;

Eiropas Komisiju un valstu pārvaldes iestādes atbalstīt mūsu rīcības plānu ilgtspējīgas enerģijas jomā ieviešanu atbilstoši tiem principiem, noteikumiem un nosacījumiem, par kuriem jau panākta vienošanās, kā arī tiem, par kuriem puses globālā līmenī varētu vienoties nākotnē, īpaši ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (UNFCCC) ietvaros. Mūsu aktīva līdzdalība CO₂ emisijas samazināšanā varētu arī sekmēt tālejošāku mērķu izvirzīšanu.

MĒS, PILSĒTU MĒRI, AICINĀM CITAS VIETĒJĀS UN REĢIONĀLĀS PAŠVALDĪBAS PIEVIENOTIES PILSĒTU MĒRU PAKTA INICIATĪVAI UN PĀRĒJĀS IEINTERESĒTĀS PUSES PAUST OFICIĀLU ATBALSTU PAKTA ĪSTENOŠANAI.

PIELIKUMI

1. Pašvaldību funkcijas īstenošanas procesā.

Dažādās pašvaldību darbības jomās var īstenot energoefektivitātes pasākumus, projektus atjaunojamās enerģijas jomā un citus ar enerģētiku saistītus pasākumus.

- Patēriņš un pakalpojumu sniegšana.

Daudzās vietējām pašvaldībām piederošās ēkās ir liels enerģijas patēriņš, piemēram, apkurei un apgaismojumam. Enerģijas taupības programmu un pasākumu īstenošana publiskās ēkās ir joma, kurā iespējams panākt būtiskus ietaupījumus.

Vietējās un reģionālās pašvaldības arī sniedz energoietilpīgus pakalpojumus, piemēram, sabiedriskais transports un ielu apgaismojums, un tās ir jomas, kur iespējams panākt uzlabojumus. Pat vietās, kur iestādes uzdevumā minētos pakalpojumus sniedz citi piedāvātāji, ir iespējams īstenot enerģijas patēriņa samazināšanas pasākumus, izmantojot publisko iepirkumu un pakalpojumu līgumus.

- Plānošana, attīstīšana un regulēšana.

Lielākā daļa vietējo un reģionālo pašvaldību ir atbildīgas par zemes izmantošanas plānošanu un transporta sistēmas organizēšanu. Stratēģiski lēmumi pilsētu attīstības jomā, piemēram, pilsētu izplešanās novēršana, var mazināt enerģijas patēriņu transporta nozarē.

Vietējām un reģionālajām pašvaldībām bieži ir piešķirtas regulatīvas pilnvaras, un tās var, piemēram, noteikt energoefektivitātes standartus vai izvirzīt noteikumu, ka jaunās ēkās ir jāaprīko ar iekārtām, kas izmanto atjaunojamu enerģiju.

- Konsultēšana, motivēšana un piemēra rādīšana.

Vietējās un reģionālās pašvaldības var informēt un pārliecināt iedzīvotājus, uzņēmējus un citus vietējā līmeņa dalībniekus par to, ka enerģiju iespējams izmantot efektīvāk. Izpratni veicinoši pasākumi ir svarīgi, lai panāktu visu iedzīvotāju atbalstu ilgtspējīgas enerģijas politikai. Bērni ir svarīga mērķa grupa projektos enerģijas taupīšanas un atjaunojamo enerģiju jomā, jo apgūto viņi izmantos arī ārpus skolas. Tikpat svarīgi, lai pašvaldības rādītu piemēru un kalpotu par paraugu, īstenojot pasākumus ilgtspējīgas enerģijas jomā.

- Ražošana un piegādāšana.

Vietējās un reģionālās pašvaldības var veicināt enerģijas ražošanu vietējā līmenī, kā arī atjaunojamu enerģijas avotu izmantošanu. Labs piemērs ir centrālapkures sistēmas — termoelektrocentrāles (TEC), kurās izmanto biomasu. Piešķirot finansiālu atbalstu vietējām iniciatīvām, vietējās un reģionālās pašvaldības arī var mudināt iedzīvotājus īstenot projektus atjaunojamās enerģijas jomā.

2. Izcilības tīkli.

Izcilības tīkli ir iniciatīvas un programmas, kas pasaules mērogā uzskatāmas par paraugiem, kā pilsētu apstākļos veiksmīgi īstenojamās attīstības koncepcijas ilgtspējīgas enerģijas jomā. Izcilības tīklu pārstāvji paktā pauž savu gatavību dalīties pieredzē un palīdzēt pilsētām īstenot līdzīgu pieeju, ja tā ir piemērota, kā arī veicināt zinātnības tālāknodošanu, izplatot informāciju un pamatnostādnes, piedaloties paktu parakstījušo pilsētu pasākumos un ikdienā sadarbojoties ar tām.

3. Atbalsta struktūras.

Pilsētu mēru paktam var pievienoties jebkāda lieluma pilsētas visā Eiropā. Pilsētām, kurām to izmēru dēļ nav resursu pārskata sagatavošanai vai rīcības plāna izstrādei, jāsniedz atbalsts, piedāvājot tādu struktūru palīdzību, kam šādas iespējas ir. Šādas atbalsta struktūras var būt reģioni, valstis, provinces, aglomerācijas, NUTS III apgabali vai sadarbības pilsētas. Komisija skaidri atzīs katras atbalsta struktūras svarīgo nozīmi pakta īstenošanā. Iesaistišanās pakāpe pakta īstenošanā, kā arī iesaistišanās īpašie nosacījumi, tai skaitā lemšanas pilnvaras, būs precizētas īpašā rakstiskā nolīgumā.